

Bihder GÜNGÖR AK

**AİLE İŞLETMELERİNDE KURUMSALLAŞMANIN İŞLETME BAŞARISINA
OLAN ETKİLERİ: AYDIN İLİNDE FAALİYET GÖSTEREN AİLE
İŞLETMELERİ ÖRNEĞİ**

ÖZET

Aile işletmelerinin özellikle yönetim tarzları ve nesillerarası devirleri sırasında yaşanan çatışmaların ve bu çatışmaların çözümüne yönelik söylemlerin son günlerde arttığı görülmüştür. Bu nedenle aile işletmelerinin kurumsallaşması ve kurumsallaşma biçimlerinin aile işletmelerinin başarısına olan katkılarının ekonomi ve yönetim bilimi açısından önem kazandığı tespit edilmiştir. Çalışmamızda, Aydın ilinde faaliyet gösteren aile işletmelerinin kurumsallaşma biçimlerini ne kadar önemsedikleri ve kurumsallaşma biçimlerinin aile işletmelerinin örgütsel ve örgütsel olmayan işletme başarılarını hangi yönde ve nasıl etkilediği araştırılmıştır.

Çalışmada veri toplama yöntemi hazır bilgiler ve soru sorma biçiminde olmuştur. Birincil ve ikincil veriler olmak üzere iki tür veri kullanılmıştır. Kullanılan birincil veriler çalışmamızın konusuyla ilgili kişi ya da kişilere yöneltilen soru formları (anket) ile sağlanmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında veri toplama aracı olarak aile işletmelerinin kurucu girişimcilerine ve çalışanlarına yönelik üç ayrı soru formu kullanılmıştır. Çalışmamızda 153 aile işletmesi sahibi ve bu işletmelerde çalışan 185 personel ile görüşmeler yapılmıştır.

Çalışmada, aile işletmelerinin kurumsallaşmaları işletme sahiplerine göre önem sırasıyla tutarlılık, kültürel güç, otonomi, saydamlık, formalleşme, profesyonelleşme ve sosyal sorumluluk kurumsallaşma biçimleri ile ölçülebildiği görülmüştür. Kurumsallaşma biçimlerinin örgütsel başarı biçimlerinden çıktığı başarısına katkısı yüksek iken, işlevsel başarı ve yenilik-uyum başarısına katkının yeterince güçlü olmadığı görülmüştür. Örgütsel olmayan işletme başarı biçimlerinin ise katkılarının yüksek olmamakla birlikte önem sırası ile yetki-sorumluluk başarısı, hukuksal başarı, sosyal başarı, profesyonelleri kullanma başarısı, duygusal başarı, gelecek nesilleri değerlendirme başarısı, aile anayasasının varlığı başarısı şeklinde belirlenmiştir. Tüm kurumsallaşma biçimlerinin işletmelerin çıktığı başarısına katkıda bulunduğu, otonomi ve

formalleşmenin yenilik-uyum başarısına olan katkısının işlevsel başarıdan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, Aydın ilinde faaliyet gösteren aile işletmelerinin her konuda tam olarak kurumsallaşamadıkları ve kurumsallaşma biçimlerini tam olarak yerine getiremedikleri için örgütsel ve örgütsel olmayan işletme başarı biçimlerini de sağlayamadıkları görülmüştür.

ANAHTAR SÖZCÜKLER

Aile İşletmeleri, Kurumsallaşma, Kurumsallaşma Biçimleri, İşletme Başarı Biçimleri, Örgütsel Başarı Biçimleri, Örgütsel Olmayan Başarı Biçimleri, Aile Anayasası, Kurumsal Yönetim İlkeleri